

**İBRAHİM TURHAN
MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU
LİSESİ**

Kişisel Verilerin Korunması

KİŞİSEL VERİ

Kişisel veri, kimliği belirli veya belirlenebilir bir gerçek kişiye ilişkin her türlü bilgidir. Diğer bir ifadeyle, bir gerçek kişiyi doğrudan veya dolaylı olarak tanımlayan ve diğer insanlardan ayırt eden her türlü bilgiye kişisel veri denir.

Bu bilgiler; kişinin adı soyadı, doğum yeri, doğum tarihi, adresi, kimlik numarası, pasaport numarası, motorlu taşıt plakası, özgeçmişi, dernek ve vakıf üyeliği, medeni hal, parmak izi, kan grubu, genetik bilgiler, tahlil sonuçları, röntgen görüntüsü, meslek, fotoğraf, görüntü ve ses kayıtları gibi hayatımızı çevreleyen ve kimliğimizin parçası olan, kısaca "bizi biz yapan" bilgilerdir.

Kanun, kişisel verilerden bazılarını daha fazla önem atfederek bunları özel nitelikli kişisel veri olarak nitelendirmiş ve daha sıkı koruma altına almıştır. Zira bu veriler, başkaları tarafından öğrenilmesi halinde ilgili kişinin mağdur olmasına ya da ayrımcılığa maruz kalmasına neden olabilecek niteliktedir.

Sosyal yaşantımızda veya iş hayatımızda çoğu iş ve işlemleri gerçekleştirebilmek amacıyla birçok banka, sigorta şirketi, GSM operatörü, acente, abonelik hizmeti sunan firma, hastane, okul, otel, mağaza, kamu kurum ve kuruluşu, sosyal medya hesabı, mobil uygulamalar ve internet aracılığı ile kişisel verilerimizi paylaşıyoruz.

Kişisel verilerimizi paylaşmanın temelinde, bizlere daha iyi hizmet sunulması, güvenliğimizin sağlanması, hizmetlerin çeşitlendirilmesi ve hukuki yükümlülüklerin yerine getirilmesi gibi amaçlar bulunmaktadır. Bu amaçlarla kişisel verilerimizi paylaştığımız gerçek veya tüzel kişilerden, bireyler olarak verilerimizin korunmasını isteme hakkımız bulunmaktadır.

Bu hak, Anayasanın 20 nci maddesinde geçen "Herkes, kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sahiptir" ifadesiyle Anayasal güvence altına alınmıştır.

6698 SAYILI KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI KANUNUNUN GETİRDİKLERİ

07.04.2016 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu, kişisel verilerin korunmasını isteme hakkı ve kişisel verilerin işlenmesi ile ilgili usul ve esasları düzenlemeyi amaçlamıştır.

Bu amacı gerçekleştirmek ve uygulamaya yön vermek üzere kurulan Kişisel Verileri Koruma Kurumunun görevleri arasında, kişisel verilerin temel hak ve özgürlüklere zarar vermeden hukuka uygun biçimde işlenmesini ve bu konuda gerekli önlemlerin alınmasını sağlamak, bu alanda düzenleyici işlemler yapmak ve gerekmesi halinde veri sorumlusu nezdinde incelemede bulunmak sayılabilir.

KİŞİSEL VERİLER GELİŞİGÜZEL İŞLENEMEZ

Kanunda veri sorumlusu,

kişisel verilerin işleme amaç ve yöntemlerini belirleyen,

veri kayıt sisteminin kurulmasından ve yönetilmesinden sorumlu olan,

gerçek veya tüzel kişiler

olarak tanımlanmıştır.

Buna göre, günlük hayatta kişisel verilerimizi paylaştığımız birçok gerçek veya tüzel kişi, veri sorumlusudur. Veri sorumlusu olan kamu kurumları, çeşitli kuruluşlar, gerçek ve tüzel kişiler, her durumda ve şartta Kanunun temel ilkelerine uyulması kaydıyla, 5 ve 6 ncı maddelerinde sayılan kişisel veri işleme şartlarından herhangi birinin mevcut olması halinde **aydınlatma yükümlülüğünün** yerine getirilmesi kaydıyla kişisel verilerimizi işleyebilirler.

Veri Sorumlusuna Getirilen Yükümlülükler

Kanun, kişisel verileri işlemekte olan gerçek ya da tüzel kişilere yönelik bazı yükümlülükler getirmiştir.

- ✓ Bunlardan birincisi; kişisel verilerin işlenmesi ancak belirli şartlar altında mümkündür. Kişisel veri işleniyorsa, bunun mutlaka bir dayanağı olmalıdır. Kanunlarda açıkça öngörülmesi, fiili imkânsızlık nedeniyle rızasını açıklayamayacak durumda bulunan veya rızasına hukuki geçerlilik tanınmayan kişinin kendisinin ya da bir başkasının hayatı veya beden bütünlüğünün korunması için zorunlu olması, bir sözleşmenin kurulması veya ifasıyla doğrudan doğruya ilgili olması kaydıyla, sözleşmenin taraflarına ait kişisel verilerin işlenmesinin gerekli olması, veri sorumlusunun hukuki yükümlülüğünü yerine getirebilmesi için zorunlu olması, ilgili kişinin kendisi tarafından alenileştirilmiş olması, bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için veri işlemenin zorunlu olması, ilgili kişinin temel hak ve özgürlüklerine zarar vermemek kaydıyla, veri sorumlusunun meşru menfaatleri için veri işlenmesinin zorunlu olması gibi 8 başlıkta sayılmaktadır. Buna ek olarak; Kanunun 6 ncı maddesinde özel nitelikli kişisel verilerin işleme şartları da bulunmaktadır. Eğer bu işleme şartlarından hiçbiri yok ise veri işlenmemelidir.

- ✓ İkincisi; veri işleme faaliyetleri uluslararası düzenlemelerde de kabul edilen temel ilkelere uygun olarak gerçekleştirilmelidir. Hayatın doğal akışı içerisinde kişisel verilerimizin işlenmesi bir gereklilik olmakla birlikte bu işlemler gelişigüzel ve sınırsız bir biçimde değil, belirli kural ve ilkelere uyularak gerçekleştirilmelidir. Veri sorumluları tarafından kişisel veriler işlenirken Kanundaki genel ilkelere uygun hareket edilmesi zorunludur. Bu ilkeler; hukuka ve dürüstlük kurallarına uygun olmak, doğru ve gerektiğinde güncel olmak, belirli, açık ve meşru amaçlar için işlenmek, işlendikleri amaçla bağlantılı, sınırlı ve ölçülü olmak ve ilgili mevzuatta öngörülen veya işlendikleri amaç için gerekli olan süre kadar muhafaza edilmek olarak sayılmıştır.

Bu ilkelerin bir yansıması olarak veri sorumlularınca, sadece gerekli olduğu kadar veri işlenmeli, kişinin zararına olacak şekilde veri işlenmemeli, veri işleme kötüye kullanılmamalı ve kişisel verisi işlenen kişilerin makul beklentilerinin ötesine geçilmemelidir. Örneğin, bir giyim mağazasının, alışveriş yapan kişiden kan grubu bilgisi istemesi dürüstlük kuralı ile amaçla bağlantılı olma, amaçla sınırlılık ve ölçülülük ilkelerine uygun değildir.

✓ Üçüncüsü; aydınlatma yükümlülüğünün yerine getirilmesi yani kişisel verisi işlenen kişinin önceden bilgilendirilmesidir. Kişisel verinin neden talep edildiği, ne kadar süre saklanacağı, yurt içi veya yurt dışına aktarılıp aktarılmayacağı, işleme amacının ve hukuki gerekçesinin ne olduğu gibi konularda ilgili kişilere bilgilendirme yapılmalıdır. Kısaca kişi, kendi kişisel verilerinin üzerinde söz sahibi olmalıdır.

✓ Dördüncüsü; işlenen kişisel verinin güvenliğini sağlamak, bu anlamda gerekli teknik ve idari tedbirleri almak zorunludur.

✓ Beşincisi, Veri Sorumluları Siciline kayıt yükümlülüğüdür. İstisna kapsamında olmayan tüm veri sorumlularının www.kvkk.gov.tr üzerinden giriş yaparak kayıt olması gerekmektedir. Veri Sorumluları Sicil Bilgi Sistemine (VERBİS) kayıt olurken, veri sorumluları tarafından kesinlikle kişisel veriye yer verilmeyecek, sadece kategorik bazda üst başlıklar halinde ne tür kişisel veri işlendiği, bunların hangi amaçla işlendiği, kimlere aktarıldığı, alınan tedbirlerin neler olduğu gibi bilgiler sisteme girilecektir. Örneğin bir şirket, kişisel veri olarak ad-soyad, kimlik numarası, pasaport numarası işliyorsa VERBİS'e kayıt esnasında 'kimlik verisi işliyorum' diye işaretleme yapacak, ardından bu kimlik veri kategorisini hangi amaçla işlediği, hangi alıcı gruplarına aktarılacağı, hangi güvenlik tedbirlerini aldığı ve saklama süresinin ne olduğu bilgilerini sistem üzerinden giriş yapacaktır. VERBİS, kamuya açık olup veri sorumlularınca VERBİS'e girilen bilgiler, herkes tarafından görüntülenebileceğinden bu anlamda şeffaflık ve hesap verilebilirliği temel alan bir sistemdir. Ayrıca, VERBİS'e kayıt olunmaması halinde Kurul tarafından 20 bin TL'den 1 milyon TL'ye kadar idari para cezası verilecektir.

Kişisel Verisi İşlenen Kişilerin Veri Sorumlusuna Karşı İleri Sürebileceği Hakları

Teknolojinin bu denli hayatımıza doğrudan etki ettiği günümüzde, kişisel verilerimizin işlenmesi sonucunda hayatımız birçok alanda kolaylaşmaktadır. Kişisel verilerimizin işlenebilir ve gerekli olanlarla paylaşılabilir olması, hayatımızı kolaylaştırmakla birlikte bunun hukuka uygun olmaması halinde mahremiyetimiz ve kişilik haklarımız zarar görebilecektir.

Bu nedenle 6698 Sayılı Kanun; kanunlara aykırı şekilde kişisel verilerimizi işleyen veri sorumlularına karşı bizi güvence altına almıştır.

Kanunda, kişisel verisi işlenen gerçek kişiler "ilgili kişi" olarak tanımlanmış olup, ilgili kişilerin hakları da açıkça belirtilmiştir.

Buna göre ilgili kişi olarak bizlerin;

- ✓ Kişisel verilerimizin işlenip işlenmediğini öğrenme,
- ✓ İşlenmişse buna ilişkin bilgi talep etme,
- ✓ İşlenme amacını ve bu amaca uygun kullanılıp kullanılmadığını öğrenme,
- ✓ Yurt içinde veya yurt dışında kişisel verilerin aktarıldığı üçüncü kişileri bilme,
- ✓ Kişisel verilerin eksik veya yanlış işlenmesi halinde bunların düzeltilmesini isteme, işlenmesini gerektiren sebepler ortadan kalkmışsa silinmesini veya yok edilmesini isteme, ayrıca aktarılmış ise; bunların üçüncü kişilere de bildirilmesini isteme,
- ✓ İşlenen verilerin analiz edilmek suretiyle kişinin kendisi aleyhine bir sonuç ortaya çıkmasına itiraz etme,
- ✓ Kişisel verilerin Kanuna aykırı olarak işlenmesi sebebiyle zarara uğraması halinde zararın giderilmesini talep etme,

haklarımız bulunmaktadır.

Bu haklarımızı veri sorumlusuna karşı ileri sürerek kişisel verilerimizi koruma ve kişisel verilerimiz üzerinde söz sahibi olma hakkımız bulunmaktadır.

VERİ SORUMLUSUNA BAŞVURU

Kişisel verisi işlenen gerçek kişiler, bir ihlal olduğunu düşünüyorsa Kanununun 11 inci maddesinde yer alan hakları kapsamında, öncelikle kişisel verisini işlemekte olan veri sorumlusuna başvurmalıdır.

Veri Sorumlusuna Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Tebliğe göre;

Yazılı olarak

Kayıtlı
Elektronik
Posta (KEP)
adresi

Güvenli
elektronik
imza

Mobil imza

İlgili kişi tarafından veri sorumlusuna daha önce bildirilen ve veri sorumlusunun sisteminde kayıtlı bulunan elektronik posta adresi

Başvuru amacına yönelik veri sorumlusunca geliştirilen yazılım ya da uygulama

Artık Alışkanlıklarımızı Değiştirme Zamanı

Kanunun yürürlüğe girmesinden önce birçok noktada kişisel veriler sınırsız ve gelişigüzel bir biçimde işlenmekteydi. Bizler de, istendiği her yerde hiç sorgulamadan kişisel verilerimizi paylaşmaktaydık. Kanunun yürürlüğe girmesiyle birlikte artık, kişisel veriler konusunda bazı alışkanlıklarımızı değiştirmek zorundayız.

Gerçek ve tüzel kişiler tarafından, Kanundaki işleme şartlarına ve genel ilkelere aykırı olan kişisel veriler işlenmemelidir. Ayrıca gelecekte ihtiyaç duyulabilecek kişisel veriler için önceden değil, zamanında ve gerekmesi durumunda açık rıza alınmalıdır. Örneğin bir otele gittiğimizde, ad-soyad, kimlik numarasının işlenmesi yeterliyken bizleri bekletmemek adına hemen kimlik fotokopimiz alınmaktadır. Eski nüfus cüzdanlarında yer alan din bilgisi ve kan grubu verileri özel nitelikli kişisel verilerdir. Özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi daha sıkı şartlara bağlıdır. Bu nedenle, iş süreçlerimizi tekrar gözden geçirmeli ve kimlik fotokopisi ya hiç alınmamalı ya da alınıyorsa kan grubu ve din bilgisi hanesinin yer aldığı bölümler için karartma uygulanması gerekmektedir. Aksi halde veri minimizasyonu ilkesine ve dürüstlük kurallarına aykırı hareket edilmiş olacaktır.

İlgili kişi tarafından, Kanunun 13 üncü maddesi uyarınca veri sorumlusuna yapılan başvurunun reddedilmesi, verilen cevabın yetersiz bulunması veya süresinde başvuruya cevap verilmemesi hallerinde; veri sorumlusu tarafından verilen cevabı öğrendiği tarihten itibaren 30 gün içinde Kurula şikâyette bulunulabilecektir.

Veri sorumlusunca bir cevap verilmediği durumda ise; ilgili kişi veri sorumlusuna başvurduğu tarihten itibaren 60 gün içinde Kurula şikâyette bulunabilecektir. Ayrıca belirtmek gerekir ki; veri sorumlusuna başvuru yolu tüketilmeden Kurula şikâyet yoluna gidilemez.

Kurula yapılan şikâyetler 3071 sayılı Dilekçe Kanununa uygun bir şekilde yerine getirilmelidir.

İlgili kişi, kişisel verilerinin Kanuna aykırı olarak işlenmesi sebebiyle zarara uğraması halinde zararın giderilmesini talep etme hakkına sahiptir. Kişilik hakkı ihlal edilenlerin genel hükümlere göre tazminat hakkı saklı bulunmaktadır.

**Kimlik fotokopisi
ya hiç alınmamalı,
ya da alınıyorsa
kan grubu ve din
bilgisi hanesinin
yer aldığı bölümler
için karartma
uygulanmalıdır.**